

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

***EU FORRÁSOK PROGRAMOZÁSÁNAK AKTUALITÁSAI
A MEGYEI ÉS VÁROSI FEJLESZTÉSEK SZEMPONTJÁBÓL***

Salamin Géza

főosztályvezető

Tervezéskoordinációért Felelős Államtitkárság
Területfejlesztési Tervezési Főosztály

Területfejlesztési Konferencia (Salgótarján)

2013. június 26.

Tartalom

- 1. EU és nemzeti programozási keretek (2014-2020)**
- 2. A tervezés aktuális állása, ütemezés**
- 3. A megyék szerepe és felkészülése a hazai programozásban**
- 4. A megyei jogú városok helye és szerepe a területfejlesztési programokban**
- 5. Integrált területi tervezés az új területi integrációs eszközökkel**
- 6. A városfejlesztési nemzeti prioritásai (OFTK) – kihívások és válaszok**

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

1.

EU és nemzeti programozási keretek (2014-2020)

Az 2014-20-as kohéziós politika keretei

1. **Europe 2020** stratégiájában megfogalmazott célok elérése
2. **Ex-ante kondicionalitások** teljesítése / megfelelés.
3. **Eredmény-orientáltság**
4. **Horizontális alapelvek** (pl. nemek közötti egyenlőség; partnerség – többszintű irányítás megerősítése)
5. Alapok közötti **koordináció** erősítése
6. **Tematikus koncentráció** – tematikus célok
7. **Területi programozás és városfejlesztés**
 - Területi dimenzió erősítése
 - Városfejlesztési alapelvek
 - Integrált végrehajtási eszközök:
 - Integrált területi beruházások (ITI)
 - Közösségvezérelt helyi fejlesztések (CLLD)

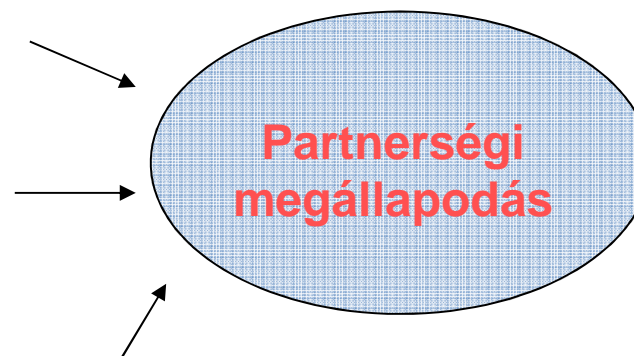

Tematikus célkitűzések

EURÓPA 2020

intelligens, fenntartható, inkluzív növekedés stratégiája

1. **K+F+I**
2. **IKT infrastruktúra és hozzáférés**
3. **KKV versenyképesség**
4. **Alacsony szénkibocsátású gazdaság**
5. **Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás**
6. **Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság**
7. **Fenntartható közlekedés**
8. **Foglalkoztatás és munkavállalói mobilitás**
9. **Társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem**
10. **Oktatás, egész életen át tartó tanulás**
11. **Intézményi kapacitások és közigazgatás hatékonyságának növelése**

Nemzeti Fejlesztési Prioritások

A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása

A foglalkoztatás növelése

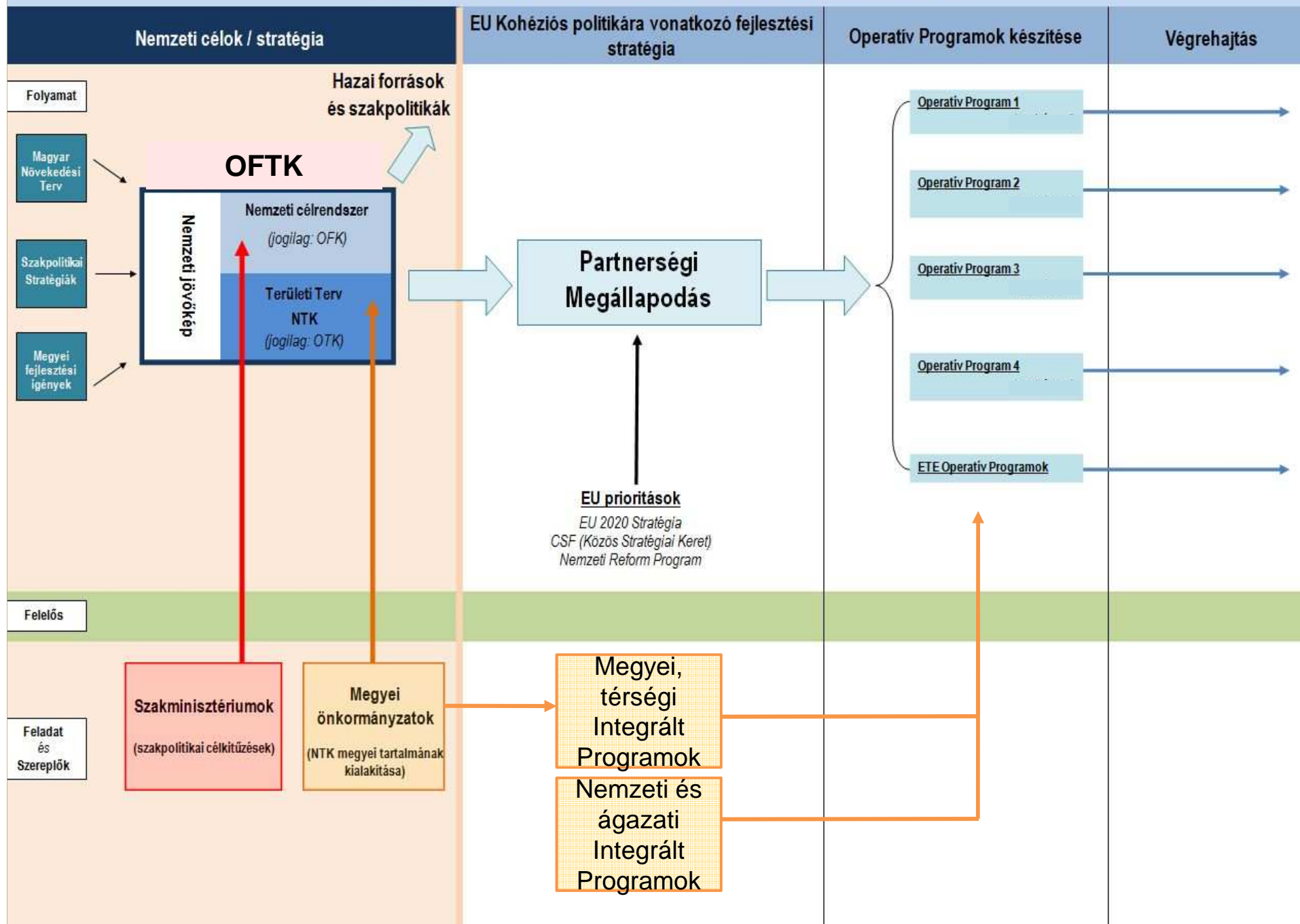
Az energia- és erőforrás hatékonyság növelése

Társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése és Jó Állam

A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

A HELYI SZINTNEK IS FELADATA VAN!

A 2014 – 2020-as stratégiai felkészülés modellje

Hazai területi programozási szintek 2014-20-ra

- Megye
- Nagyvárosok közvetlen térségükkel
- Város és térsége közösségi fejlesztések
- Egyes országos jelentőségű funkcionális térségek

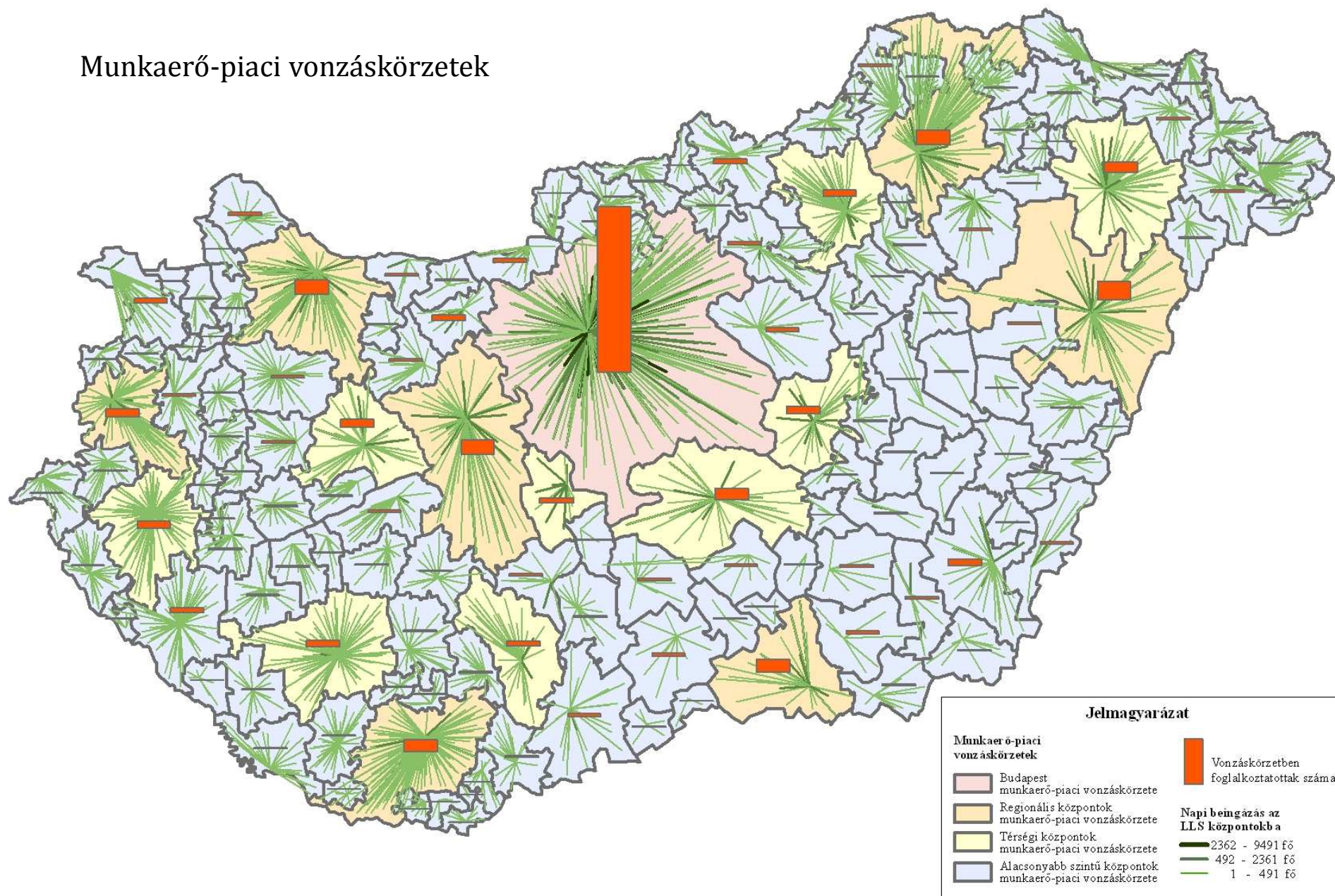

1.1 Általános hazai elvárások az integrált területi programok felé

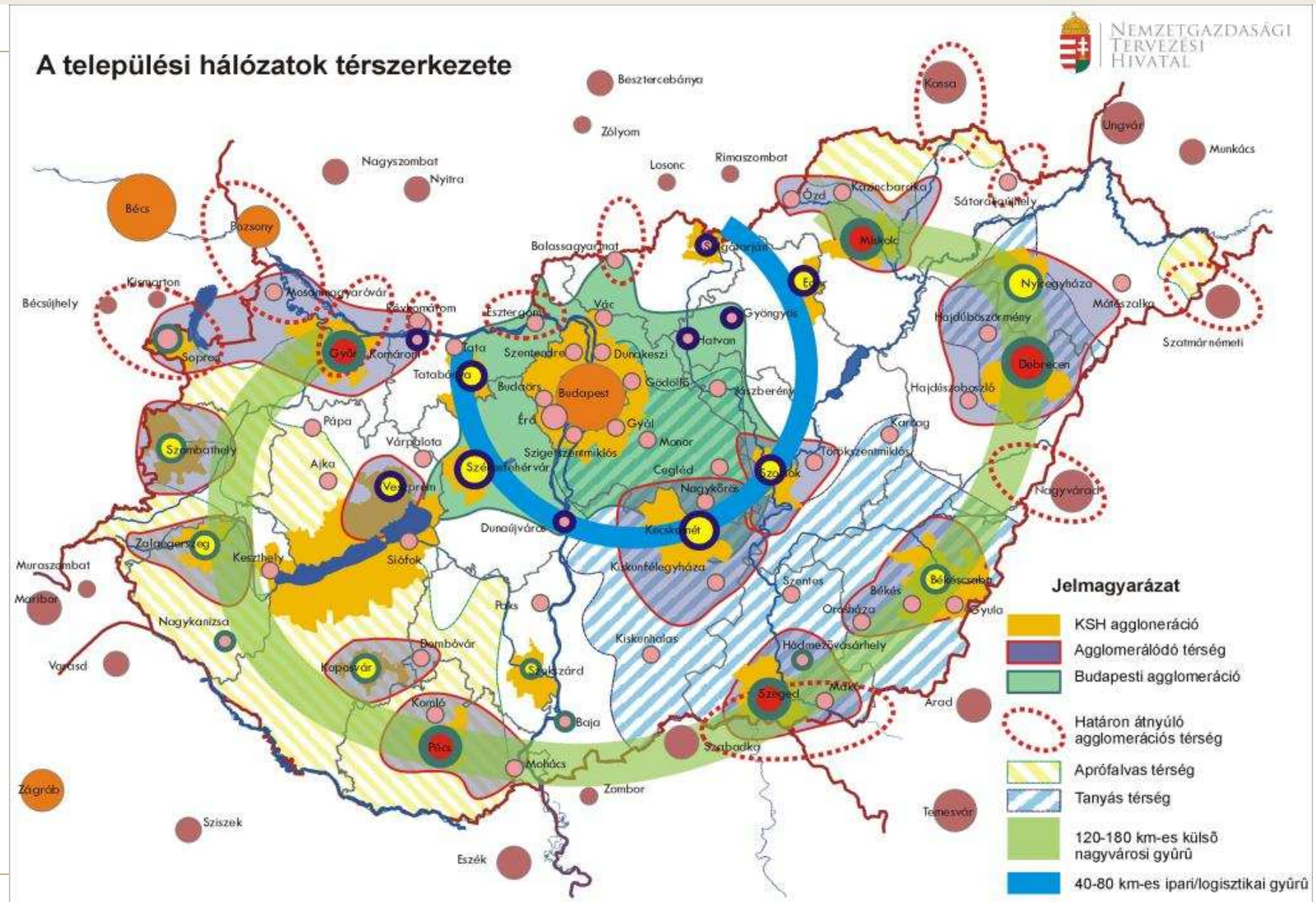
- Az általános magyarországi fejlesztési fókuszokkal összehangolt **gazdasági fejlődés elérése.**
- **Mérhető hozzáadott értéket** biztosítsanak a partnerségi megállapodásban és az OFTK-ban rögzített célkitűzések eléréséhez.
- **OP gazdák / szakpolitika felelősök** számoljanak a területi integrációs eszközökkel
- Térségileg jól kezelhető, az érintett szereplőkkel és térségekkel **együttműködve** alakuljanak ki és valósuljanak meg.
- A fejlesztési **szereplők számára optimálisan elérhető** és hatékonyan **felhasználható, tervezhető** fejlesztési **források** kerüljenek kiajánlásra.

A magyar településhálózat funkcionális térségeinek (FVT) munkaerő-piaci vonzáskörzetei

Munkaerő-piaci vonzáskörzetek

A településhálózat térszerkezete (OFTK javaslat!)

Operatív Programok javasolt forrásallokációja a rendelkezésre álló források %-ban

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program [GINOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	39,40%
Terület- és Településfejlesztési Operatív program [TOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	16,15%
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív program [VEKOP] (Tervezhető alapok ERFA, ESZA)	3,55%
<i>Gazdaságfejlesztés összesen</i>	<i>= 59,10%</i>
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program [EFOP] (Tervezhető alapok: ESZA, ERFA)	10,94%
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP [KEHOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	14,77%
Közlekedésfejlesztés Operatív Program [KOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	13,69%
Végrehajtási Koordinációs Operatív Program (Tervezhető alap: Kohéziós Alap)	1,50%
<i>Összesen</i>	<i>= 100,00%</i>

Megjegyzések: A táblázatban szereplő allokációs arányok az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a Kohéziós Alap (KA) által társfinanszírozott operatív programokra együttesen rendelkezésre álló forráshoz viszonyítva értendők.

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

2.

A tervezés aktuális állása

A tervezés alapját és továbbtervezés elveit rögzítő kormány határozatok

1600/2012
(XII. 17)

- a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési **források felhasználásának** tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról

1115/2013
(III. 8)

- a 2014–2020 közötti források **területi koordinációjának** kereteiről

1143/2013
(III. 21)

- a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználására vonatkozó programok **indikatív prioritásairól**

1181/2013
(IV. 5)

- a **várostérségi** integrált programok tervezési térségeinek **lehatárolásával** kapcsolatos irányelvekről

CLLD
*(megjelenése
folyamatban!)*

- a **közösségvezérelt helyi fejlesztések** alkalmazásának módjáról, valamint az eszköz használatához szükséges feltételekről

A 2014-2020-as Terület- és településfejlesztés OP (TOP) Indikatív prioritásstruktúra

	Alap	Tematikus cél	Operatív Programon belüli arány	Felelős és koordinál IH-val	Kedvezményezettek
1. Térségi kiemelt gazdaság-fejlesztés infrastruktúra és üzleti környezet fejlesztése	ERFA	3	24,00%	Megyei Önkormányzat	Gazdasági társaságok, nonprofit gazdasági társaságok, intézmények, kamarák, települési önkormányzatok stb.
2. Térségi gazdasági célú foglalkoztatás-ösztönzés és a munkaerő mobilitás támogatása	ERFA	8	19,00%	Megyei és városi önkormányzat	Megye, gazdasági társaságok, intézmények és fenntartók, települési önkormányzatok
3. Integrált város-térségi fejlesztések	ERFA	6	24,00%	Városi önkormányzatok	Önkormányzatok, városfejlesztési szervek, városüzemeltetési szervezetek stb.
4. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	ERFA	4	6,00%	Megye és városi önkormányzatok	Önkormányzatok, városfejlesztési szervek, városüzemeltetési szervezetek stb.
6. Helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra- és intézményfejlesztés	ERFA	9/11	5,50%	Megye és MJV	Közigazgatási és közszolgáltatási intézmények és intézményfenntartók
7. Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)	ERFA	9/8	10,00%	HACS-ok	Egyesületek, gazdasági társaságok, önkormányzatok, non-profit szervezetek stb.
8. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés (ESZA fejlesztések)	ESZA	8/9	10,00%	Megye, MJV, HACS-k	Gazdasági társaságok, Nonprofit gazdasági társaságok, non-profit szervezetek, intézmények, kamarák stb.
9. Technikai segítségnyújtás	ESZA		1,50%		

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

Prioritástengelyei és intézkedései

1. Térségi kiemelt gazdaság-fejlesztés infrastruktúra és üzleti környezet fejlesztése

- a megyei beruházási aktivitás növelését és a térségi foglalkoztatási helyzet javítását célzó programalapú beavatkozások;
- a térségben működő kis- és középvállalkozások piaci versenyképességének javítására irányuló fejlesztések;
- az innovatív és kísérleti térségi fejlesztések ösztönzését célzó beavatkozási elemek támogatása

2. Térségi gazdasági célú foglalkoztatás-ösztönzés és a munkaerő mobilitás támogatása

- a foglalkoztatás közvetlen és közvetett bővítése;
- megyei szintű közösségi és alternatív gazdaságfejlesztési programok támogatás;
- munkába állást és a családokat segítő közösségi infrastruktúra és szociális intézmény- és hálózatfejlesztés

3. Integrált város-térségi fejlesztések

- a városi környezeti minőség növelése a fenntartható városüzemeltetést szolgáló energetikai beruházások;
- a természeti és kulturális erőforrásokhoz kapcsolódó városi közösségi, közszolgáltatási és örökségi infrastruktúra elmaradott vagy hiányzó kiépítettségének kezelése

4. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken az energiafüggőség és a fokozódó környezetterhelés csökkentése a középületekben és a lakásépítési ágazatban

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

Prioritástengelyei és intézkedései

6. Helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra és intézmény-fejlesztés

- a társadalmi integrációt elősegítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése, a helyi szinten elérhető szolgáltatások fejlesztése és bővítése;
- az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése;
- a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben - összefoglalóan szegregátumokban - élők társadalmi és gazdasági kirekesztettségének megszüntetése;
- a helyi közszolgáltatások integrált minőségi fejlesztése, valamint a közszolgáltatási rendszerek egyéb infrastrukturális – és infokommunikációs – fejlesztése

7. Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)

- a helyi és közösségi gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések, valamint a helyi vállalkozásfejlesztés (kiemelten a mikro- és kisvállalkozások) programalapú támogatása;
- a helyi közösségi és civil kezdeményezések, családi, közösségi programok megvalósítása

8. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés

- a helyi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó egyedi foglalkoztatási célú támogatások megalapozása

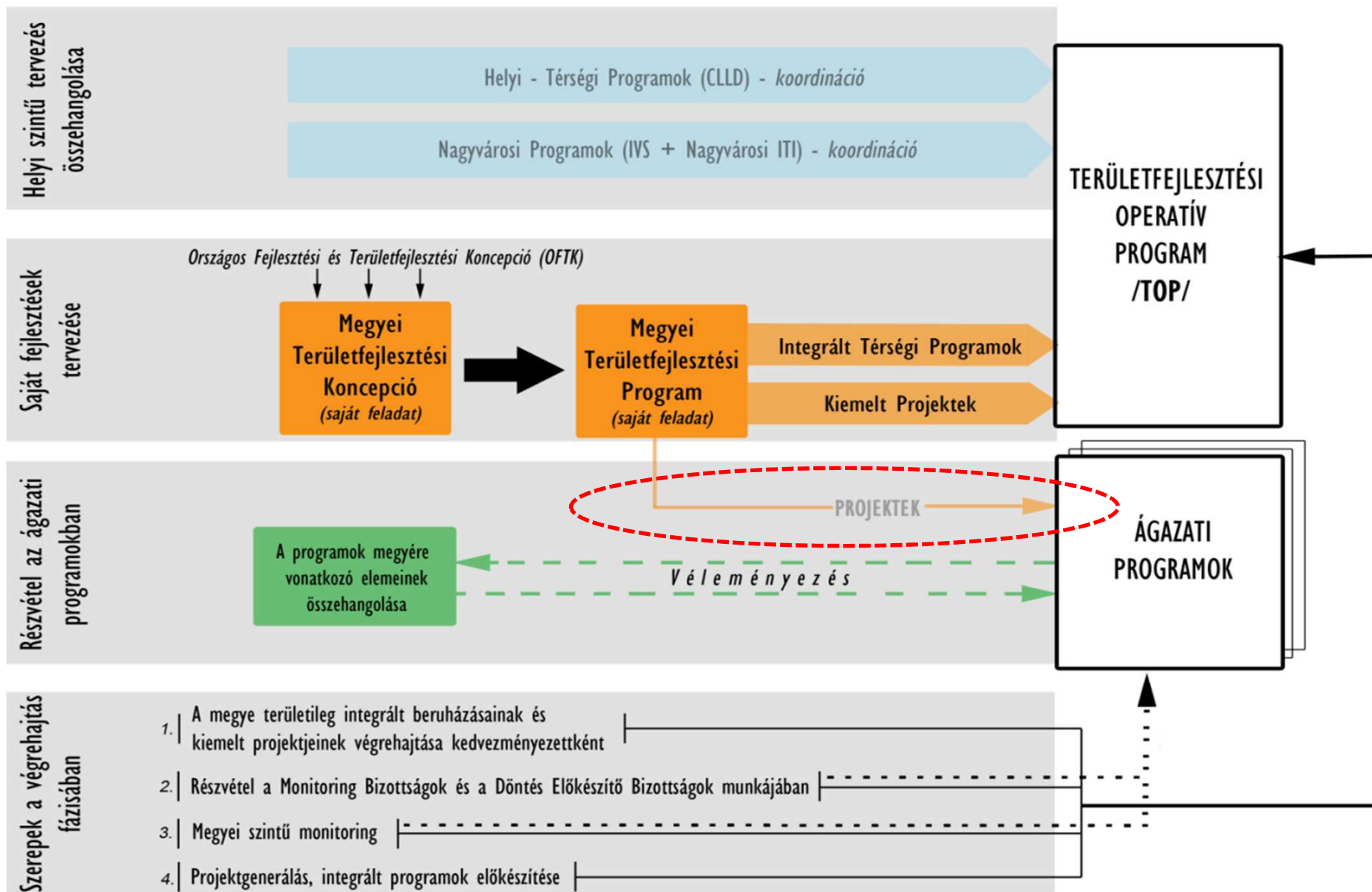
3.

**A megyék szerepe és felkészülése a hazai
programozásban**

A megyei és nagyvárosi tervezés szerepe

- A megyei jogú városok és vonzáskörzeteik (várostérségek) előre **meghatározott tárgykörű és forráskeretű** fejlesztési csomagot valósítanak meg.
- A **decentralizált fejlesztési csomagok** a tematikai és forráskeretei a **Terület- és Településfejlesztési operatív programban (TOP)** **kapnak helyet** a program jól elkülöníthető, ismert forrásnagyságú részeként.
- Az **országos jelentőségű térségi fejlesztési témaköröket az ágazati operatív programok** kezelik.
- Ezen integrált területi programok egy új területi integrációs eszköz, az **integrált térségi beruházások (ITI)** eszközével élve valósulnak meg.
- Az integrált fejlesztési csomagok **végrehajtásában** a megyék és megyei jogú városok **szerepet kapnak**.
- A programozáshoz a **kormányzat szakmai-módszertani támogatást nyújt** és kapacitásokat biztosít.

A megyék helye a tervezésben és a végrehajtásban (Tervezet!)

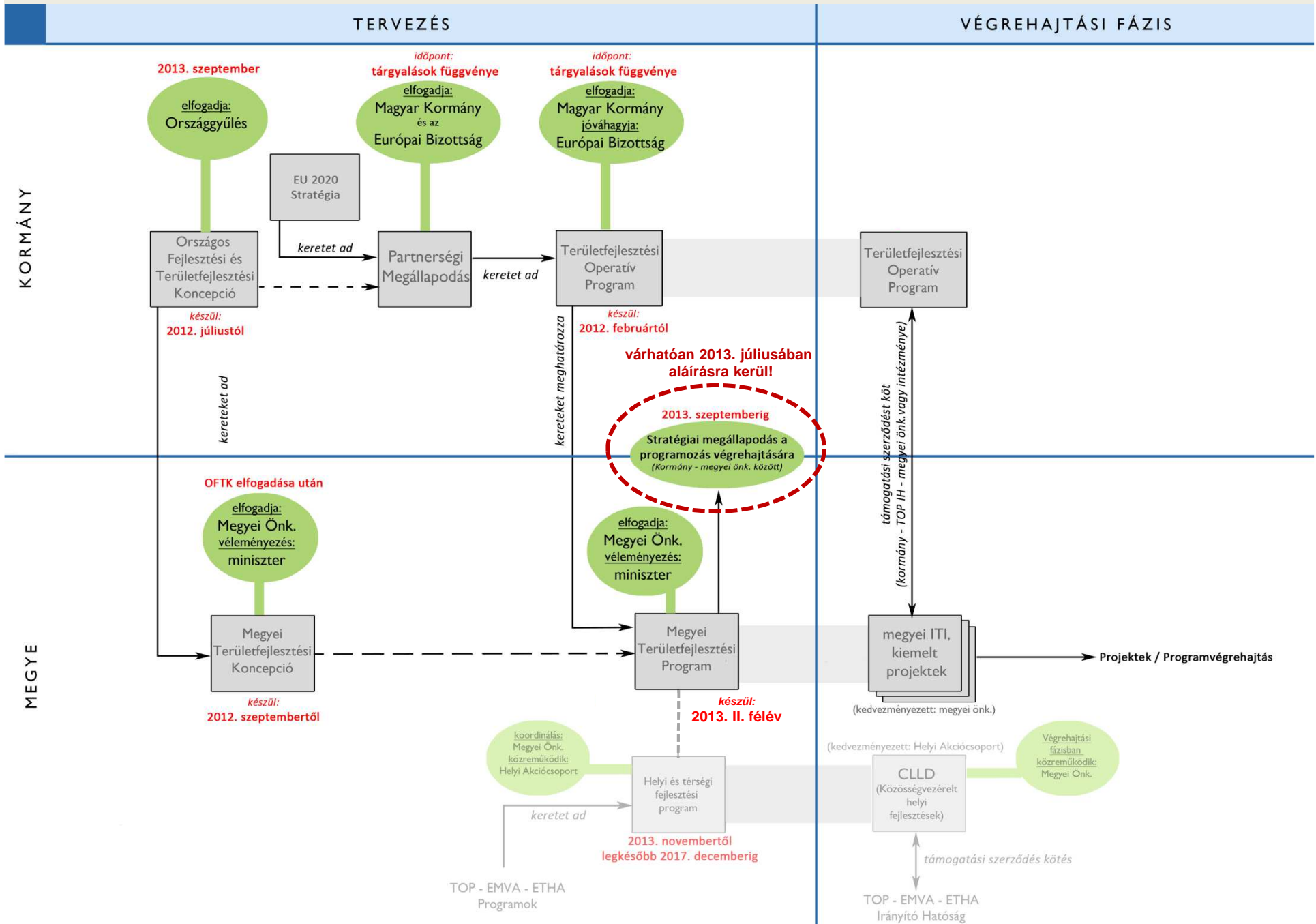
NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Megyei integrált fejlesztési programok a Területfejlesztési OP-ban

Lehetséges fejlesztési területek:

- **Gazdasági fejlődést, foglalkoztatási növekedést megalapozó infrastruktúra fejlesztések**
 - **Megyei szintű gazdaságfejlesztés a térség-specifikus kitörési pontok mentén**
 - **A megyei fejlődés kulcsszereplőinek támogatása - helyi közösségek és versenyképes kkv szektor**
 - **Innovációs készség, képesség és gazdaságfejlesztési kapacitásépítés**
 - **Munkaerőpiaci és társadalmi befogadás**
- Programonként átlagosan **25 milliárd Ft** előre tervezhető forrás!

Megyei szintű felkészülés - ütemezése

A Megyei tervezéshez, az Operatív Programokhoz és az OFTK-hoz kapcsolódó legfontosabb dátumok (TERVEZET!)

FELADATOK	ÜTEMEZÉS
TOP-hoz kapcsolódó EU-s részdokumentum útmutató és az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó EU-s részdokumentum készítéséhez kapcsolódó útmutatót és sablon megküldése a megyék számára	2013. június 17.
Megyei Tervezési Fórum	2013. június 19.
a megyék és a Kormány közötti stratégiai megállapodás megkötése	2013. július
Megyei Területfejlesztési Program készítését segítő útmutató megküldése a megyék számára	2013.július 1.
Koordinációs útmutató megküldése a megyék számára	2013. július 15-i héten
Megyei Tervezési Fórum	2013. augusztus 28.
OFTK <u>Kormánydöntés</u> és <u>OGY elé történő benyújtása</u>	2013. szeptember
az operatív programok központi társadalmasítása - 1. kör	2013. szeptember 25-től (!)
Megyei TOP-hoz kapcsolódó részdokumentumok (I. fázis)	2013.szeptember 30.
Megyei Területfejlesztési <u>Koncepció</u> végső elfogadása	2013. november 30-ig (folyamatosan)
az operatív programok társadalmasítása - 2. kör	2013. november 30-tól (!)
Megyei TOP-hoz kapcsolódó részdokumentumok véglegesítése (II. fázis)	2014. június 30.
az operatív programok formális benyújtása	2014. február 10-15 között (!)
Megyei Területfejlesztési <u>Program</u> végső elfogadása	2014. február 28-ig (folyamatosan)

(!) a dátumok indikatívak

A megyei tervezési felkészülés és kapacitásfejlesztés támogatása (ÁROP-1.2.11/A-2013, ÁROP-3.A.3-2013)

A két könnyített elbírású pályázati felhívás átfogó célja:

- A megyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat **tervezési** dokumentumai előkészítésének támogatása;
- Az ehhez szükséges megyei önkormányzati és fővárosi önkormányzati tervezői **kapacitások megerősítése.**

A pályázatok rész céljai:

- **Helyzetértékelő** dokumentumok utómunkálatának elemzése, lehetséges fejlesztési irányok meghatározása;
- A **partnerség** folyamatos biztosítása;
- A megyei (és fővárosi) területfejlesztési **kon koncepció** elkészítése *(határidő: 2013. november 30.);*
- A megyei (és fővárosi) területfejlesztési **program** elkészítése *(határidő: 2014. február 28.);*
- A 2014-2020 közötti uniós támogatási időszakra vonatkozó területi operatív programok kialakításához kapcsolódó **részdokumentumok** elkészítése *(határidő: 2014. június 30.);*
- **Projektek generálása** *(határidő: 2014. június 30.).*

A megyei, térségi felkészülés forrásai (ÁROP-1.2.11/A-2013 , ÁROP-3.A.3-2013)

	ÁROP- 1.2.11/A-2013	ÁROP akcióterv módosítás (Korm. hat. megjelenés alatt!)	Összesen
Konvergencia régióban található megyék	50 millió Ft/megye	+40 millió Ft/megye	90 millió Ft/megye
Pest-megye	50 millió Ft	-	50 millió Ft
Budapest	50 millió Ft	+90 millió Ft (ROP) *	140 millió Ft
Balaton Fejlesztési Tanács	-	100 millió Ft	100 millió Ft

* jelenleg még nem született róla hivatalos döntés!

4.

A megyei jogú városok helye és szerepe a területfejlesztési programokban

Integrált városfejlesztés

min. ERFA forrás 5%-át kötelező városfejlesztési célokra fordítani, a lebonyolítás helyi szintre történő delegálásával.

Pályázati felhívások vezérelte városi fejlesztések helyett
Városfejlesztési/térségi stratégiákhoz illeszkedő támogatások

Hogyan?

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (**TOP**) – városfejlesztés!
- Versenyképes Közép – Magyarország Operatív Program (**VEKOP**) – városfejlesztés!
- Ágazati Operatív Programok!
- ITI lehetősége!
- CLLD lehetősége!

Tervezési feladatok helyi szinten

- **Tervezettség** (területi, ágazati, integrált) az egyedi pályázatok helyett
- **Hazai prioritások EU célokhoz illesztése** – projekt szintig
- **Területi** (megye) igények és **ágazati** fejlesztési **programok** összehangolása
- **Város – vidék együttműködés!**

INTEGRÁLT VÁROSI ÉS TERÜLETI PROGRAMOK

Megyei jogú városok fejlesztéseinek tematikai és indikatív forrás keretei

A **TOP Nagyváros térségi** – 22 MJV térségi ITI keretében támogatható **fejlesztési csomagok lehetséges tartalma (indikatíván):**

- **Növekedés** – helyi gazdaságfejlesztés
- **K+F+I** célkitűzés – helyi innovációs együttműködések
- **Foglalkoztatás** növelést célzó intézkedések – partnerség az oktatási intézményekkel, az emberek egészségi állapotát szolgáló városi fejlesztések (sportolás és aktív szabadidő közösségi infrastruktúrájának megteremtése: városi sportpark, kerékpárút, stb.)
- **Demográfiai program – családbarát** városok megteremtése

Indikatív forrásallokáció: 10 Mrd Ft fejlesztési forrás juthat átlagosan a megyei jogú városoknak a **TOP** keretében

A megyei jogú városok integrált programjai, felkészülés

- A megyei jogú városok a 2014-2020-as programozási időszakra történő felkészülésük keretében **megújítják integrált városfejlesztési stratégiájukat** (2014. szeptember 30., közbenső határidő: 2014. május 14.) – központi iránymutatás, koordináció (BM)
 - **Felkészülési forrása** megyei jogú városok számára: **ROP** (2007-2013) **keretében:**
 - Érd és Budapest kivételével **40 millió Ft/város;**
 - Budapest és Érd (Közép-Magyarország) felkészülése: 100 millió Ft
- A **TOP** keretében rögzített **tematikai kereteket** a Nemzetgazdasági Minisztérium alakítja ki iteratív módon, **tekintettel a megyei jogú városok fejlesztési igényeire.**
 - A megyei jogú városok stratégiai tervezési folyamatuk mentén megfogalmazott **fejlesztési szükségleteiket eljuttatnak a központi tervezési szint számára** (2014–2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozat 3. pont alapján)
 - E fejlesztési igényeket az érintett miniszterek (NGM, VM, BM, NFM, EMMI, ME) figyelembe vesznek az operatív programok tervezése során. (1115/2013. (III. 8.) Korm. határozat 4. pont alapján)

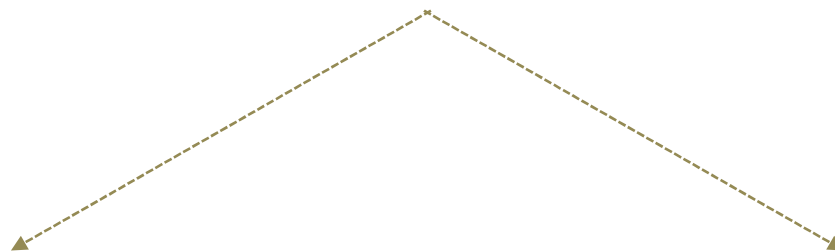

5.

**Integrált területi tervezés az új területi integrációs
eszközökkel**

Új területi integrációs eszközök (EU 2014-2020)

**Helyi Közösségvezérelt
Fejlesztések**
*(Community Led Local
Development)*

**Integrált Területi
Beruházások**
*(Integrated Territorial
Investment)*

Európai Területi Társulások
(EGTC)

Indikatívan a CLLD eszköz alkalmazásáról

- **Magyarországon a CLLD eszköz:**
 - **Vidéki térségek közösségeinek fejlesztése**
 - **Várostérségek integrált és fenntartható fejlesztésében** (integrált városfejlesztési csomagok akcióterületei településfejlesztésében és közösségépítésében.)
 - **Városi és vidéki közösségek integrált fejlesztése**, város-vidék gazdasági, rekreációs, közszolgáltatási kapcsolatok fejlesztése.
- **A CLLD alkalmazási területei különösen:**
 - **A helyi gazdaság feléléstése**
 - **A helyi közösségépítés:** (felelős, öngondoskodásra és tudatos jövőformálásra képes helyi közösségek erősítése.)
- **TOP, VEKOP** > külön prioritástengely

Indikatívan az ITI eszköz alkalmazásáról

- Területi problémák kezelését és a területi fejlődési potenciáljainak kihasználását támogathatja. (Lehetőség szerint több alap, több OP)
- **Támogathatja mind a decentralizált területi fejlesztéseket (megyék, nagyvárosok), mind az országosan kiemelt, központilag tervezett és végrehajtott vagy koordinált jelentős területfejlesztési beavatkozásokat.**
- Az integrált megyei és várostérségi beruházások, fejlesztési csomagok számára a **TOP** (Budapest és Érd - VEKOP) biztosít keretet.
 - A **nagyvárosi ITI-k** keretében a megyei jogú városok a TOP jól elkülöníthető, ismert forrásnagyságú részeként, ERFA és ESZA forrásokra épülő prioritásokat egyaránt integrálnak.

6.

**A városfejlesztési nemzeti prioritásai (OFTK) –
kihívások és válaszok**

Városi kihívások és válaszok

VÁROSI KIHÍVÁSOK

- **Gazdasági** : adósság, alacsony foglalkoztatás és munkaképesség, „brain-drain”
- Szegénység, szegregáció, etnikai problémák
- **Környezeti**: klímaváltozás- környezeti kihívások
- **Demográfiai** válság (*fogyás, öregedés, kiköltözés*)
- **Globális kitettség**

NEMZETI PRIORITÁSOK

- 1.A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása
- 2.A foglalkoztatás növelése
- 3.Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése
- 4.Társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése és Jó Állam
- 5.A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

VÁROSI VÁLASZOK

- **Kreatív és innovatív városok!**
- **Vonzó-élhető város!**
- **Klímaparát, fenntartható város!**
- **Családparát város!**
- **Helyi gazdaság, helyi piacok!**

A városfejlesztés nemzeti prioritásai az OFTK alapján

- Harmonikus **város-vidék** kapcsolat
- Fenntartható és kompakt **városszerkezet** kialakítása
- A városok az **energiafüggőség** csökkentéséért és a **klímavédelemért**
- A demográfia változások, **népességfogyás kezelése**: családok és helyi közösségek megerősítése
- A **leromlott városrészek** hanyatlásának megállítása, megelőzése
- Együttműködés a **többszintű kormányzás** jegyében
- A **stratégiai szemlélet** fokozása a várostérségek tervezésében
- Stratégiai fontosságú **városterység-fejlesztés és gazdaságfejlesztés**

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet!